

Програма курсу
«Розвиток мовлення, пізнавальних процесів дошкільнят
з елементами навчання грамоти та використанням
математичного матеріалу» для груп дітей дошкільного віку,
які працюють за науково-педагогічним
проектом «Інтелект України»

Затверджено на засіданні кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 13 від 06.11.2018 р.)

Пояснювальна записка

Метою курсу «Розвиток мовлення, пізнавальних процесів дошкільнят з елементами навчання грамоти та використанням математичного матеріалу» є забезпечення наступності в роботі з академічно здібними дітьми дошкільного й молодшого шкільного віку та створення умов для адаптації.

Це інтегрований курс, що складається з трьох взаємопов'язаних блоків:

- ☐ розвиток мовлення та навчання грамоти;
- ☐ підготовка руки до письма;
- ☐ розвиток пізнавальних процесів і формування початкових

математичних знань.

I. Розвиток мовлення та навчання грамоти

Основними методами навчання грамоти в проектних групах є методи аналітико-синтетичний і цілих слів. Аналітико-синтетичний метод передбачає реалізацію принципу «від звука до букви». Це означає, що діти мають спочатку навчитися виконувати різні аналітико-синтетичні дії зі звуками мовлення, що є базовим умінням для формування навички читання й письма.

Доцільність застосування методу цілих слів пояснюється необхідністю навчати дітей сприймати графічні образи багатьох добре знайомих слів цілісно, швидко впізнавати їх на основі попереднього досвіду. Таке вміння є обов'язковою умовою достатньо сформованої навички читання.

Під час занять у дітей розвивається усне мовлення (уміння слухати, розуміти усні висловлювання, говорити), вони оволодівають початковими вміннями читати.

II. Підготовка руки до письма

У підготовці дитини до письма основна увага приділяється формуванню координації дій рухового й зорового аналізаторів, розвитку дрібної моторики руки, засвоєнню гігієнічних правил, яких слід дотримуватися під час письма.

На заняттях діти опановують початкові вміння писати в зошитах з друкованою основою.

III. Розвиток пізнавальних процесів і формування початкових математичних знань

Розвиток пізнавальних процесів здійснюється за допомогою науково обґрунтованої системи вправ. Під час їх виконання в дітей продовжується формування сенсорних умінь, за допомогою яких вони можуть успішно орієнтуватися в навколишньому світі. Значна увага приділяється засвоєнню певних сенсорних еталонів та розвитку пам'яті, логічного й критичного мислення, інтуїції, уяви, уваги, формуванню первинних умінь доказово міркувати та пояснювати свої дії.

Передбачено комплекс вправ, спрямованих на формування в дітей початкових математичних знань, умінь і навичок (лічба в межах першого десятка, кількісна й порядкова лічба; співвідношення числа й цифри; розпізнавання геометричних фігур).

Заняття проводять двічі на тиждень по 15 хвилин на кожний блок із 7-хвилинною перервою.

ЗМІСТ КУРСУ

I. Розвиток мовлення та навчання грамоти

Активізувати й уточнювати словниковий запас дітей, збагачувати його новими словами відповідно до теми заняття. Поповнювати словниковий запас приказками, прислів'ями, узагальнювальними родовими поняттями другого порядку (квіти, дерева — рослини; одяг, взуття, меблі — речі), словами та фразами, що вживаються в переносному значенні.

Учити дітей розрізняти звуки мовні й немовні. Навчати правильно інтонувати й позначати умовними знаками голосні та приголосні звуки. Ознайомити з поняттям «склад». Навчати визначати одно-, дво-, трискладові слова. Ознайомити з наголосом.

Удосконалювати граматичну правильність мови.

Учити дітей логічно й послідовно будувати розповідь, без повторів і довгих пауз, дотримуватися структури залежно від типу монологічного висловлювання. Удосконалювати вміння дітей складати розповіді за однією картиною та серіями картин, за набором іграшок (ігровою ситуацією), за аналогією до змісту літературного твору чи сюжетної картини.

Ознайомити дітей із буквами українського алфавіту. Формувати первинні

навички читання.

II. Підготовка руки до письма

Розвивати дрібні м'язи пальців та зап'ястя руки, окомір (визначати центр, середину аркуша), просторові уявлення (ліворуч, праворуч, унизу, угорі). Виконувати вправи на штрихування готових контурів похилими лініями.

III. Розвиток пізнавальних процесів і формування початкових математичних знань

Навчити дітей рахувати в межах першого десятка, розрізняти кількісну й порядкову лічбу; усвідомлювати, що число не залежить від величини предметів, відстані між ними, просторового розміщення й напрямку лічби (зліва направо або справа наліво); позначати кількість відповідною цифрою.

Порівнювати числа, установлювати рівність з нерівності; формувати поняття про пару.

Ділити предмети, геометричні фігури на 2, 4 рівні частини, порівнювати ціле й частини, знаходити частину від цілого. Визначати рівність і нерівність предметів за масою незалежно від їх зовнішнього вигляду. Групувати та класифікувати предмети за масою.

Ознайомити з поняттям умовного поділу геометричних фігур на дві групи: площинні (круг, квадрат, прямокутник, чотирикутник) та об'ємні (куб, куля, циліндр). Визначати форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталона (м'яч, кавун — схожі на кулю, косинка — на трикутник тощо).

Орієнтуватися в просторі відносно себе та інших об'єктів; визначати словом розміщення предметів відносно себе та положення предметів відносно один одного, напрямок за допомогою плану-схеми.

На кінець вивчення курсу діти мають уміти:

- ☐ правильно вимовляти всі звуки рідної мови;
- ☐ складати речення, виділяти послідовність слів у реченні, складів і звуків у словах, визначати голосні, м'які та тверді приголосні звуки, ставити наголос;
- ☐ самостійно складати розповіді (10 –15 речень) з опорою на наочність та з пам'яті;
- ☐ переказувати казки;
- ☐ читати зі швидкістю 5–10 слів за хвилину;
- ☐ уміти штрихувати похилими лініями, визначати робочий рядок,

середину, нижню та верхню третину робочого рядка;

☐ лічити предмети в межах десяти;

☐ визначати величину й форму цілого предмета та його частин,
називати плоскі геометричні фігури;

☐ класифікувати й групувати предмети за видовими та родовими
поняттями.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Дата
1	Звук [а], букви Аа . Великі та малі друковані літери Аа. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
2	Звук [б], букви Бб . Великі та малі друковані літери Бб. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
3	Звук [в], букви Вв . Велика та мала друковані літери Вв. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
4	Звук [г], букви Гг . Велика та мала друковані літери Гг. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
5	Звук [г], букви Гг . Велика та мала друковані літери Гг. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Вправа на просторову уяву	
6	Звуки [д], [д'], букви Дд . Велика та мала друковані літери Дд. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>один</i> та цифра 1. Вправа на просторову уяву	
7	Звук [е], букви Ее . Велика та мала друковані літери Ее. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>один</i> та цифра 1. Вправа на просторову уяву	
8	Звуки [е], [йе], букви Єе . Велика та мала друковані літери Єе. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>один</i> та цифра 1. Вправа на просторову уяву	
9	Звук [ж], букви Жж . Велика та мала друковані літери Жж. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>один</i> та цифра 1. Вправа на просторову уяву	
10	Звуки [з], [з'], букви Зз . Велика та мала друковані літери Зз. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія з правим заокругленням. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>два</i> та цифра 2. Вправа на просторову уяву	
11	Звук [и], букви Ии . Велика та мала друковані літери Ии. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія з правим заокругленням. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>два</i> та цифра 2. Вправа на просторову уяву	
12	Звук [і], букви Іі . Велика та мала друковані літери Іі. Вправи на підготовку руки до письма. Робочий рядок. Похила лінія з правим заокругленням. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>два</i>	

	та цифра 2. Вправа на просторову уяву	
13	Звуки [йі], букви Йй . Велика та мала друковані літери Йй. Вправи на підготовку руки до письма. Похила лінія з правим заокругленням. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>два</i> та цифра 2. Вправа на просторову уяву	
14	Звук [й], букви Йй . Велика та мала друковані літери Йй. Вправи на підготовку руки до письма. Похила лінія з верхнім і нижнім правими заокругленнями. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>три</i> та цифра 3. Вправа на просторову уяву	
15	Звук [к], букви Кк . Велика та мала друковані літери Кк. Вправи на підготовку руки до письма. Похила лінія з верхнім і нижнім правими заокругленнями. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>три</i> та цифра 3. Вправа на просторову уяву	
16	Звуки [л], [л'], букви Лл . Велика та мала друковані літери Лл. Вправи на підготовку руки до письма. Похила лінія з верхнім і нижнім правими заокругленнями. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>три</i> та цифра 3. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
17	Звук [м], букви Мм . Велика та мала друковані літери Мм. Вправи на підготовку руки до письма. Похила лінія з верхнім і нижнім правими заокругленнями. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>три</i> та цифра 3. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
18	Звуки [н], [н'], букви Нн . Велика та мала друковані літери Нн. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій овал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>чотири</i> та цифра 4. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
19	Звук [о], букви Оо . Велика та мала друковані літери Оо. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій овал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>чотири</i> та цифра 4. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
20	Звук [п], букви Пп . Велика та мала друковані літери Пп. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій овал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>п'ять</i> та цифра 5. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
21	Звуки [р], [р'], букви Рр . Велика та мала друковані літери Рр. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій овал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>п'ять</i> та цифра 5. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
22	Звуки [с], [с'], букви Сс . Велика та мала друковані літери Сс. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>п'ять</i> та цифра 5. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
23	Звуки [т], [т'], букви Тт . Велика та мала друковані літери Тт. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>п'ять</i> та цифра 5. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
24	Звук [у], букви Уу . Велика та мала друковані літери Уу. Вправи на підготовку руки до письма. Лівій півовал. Лічба предметів у межах	

	від 1 до 10. Число <i>шість</i> та цифра 6. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
25	Звук [ф], букви Фф . Велика та мала друковані літери Фф. Вправи на підготовку руки до письма. Лівий півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>шість</i> та цифра 6. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
26	Звук [х], букви Хх . Велика та мала друковані літери Хх. Вправи на підготовку руки до письма. Правий півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>шість</i> та цифра 6. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
27	Звуки [ц], [ц'], букви Цц . Велика та мала друковані літери Цц. Вправи на підготовку руки до письма. Правий півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>шість</i> та цифра 6. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
28	Звук [ч], букви Чч . Велика та мала друковані літери Чч. Вправи на підготовку руки до письма. Правий півовал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>сім</i> та цифра 7. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
29	Звук [ш], букви Шш . Велика та мала друковані літери Шш. Вправи на підготовку руки до письма. Передній плавний елемент. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>сім</i> та цифра 7. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
30	Звуки [шч], букви Щщ . Велика та мала друковані літери Щщ. Вправи на підготовку руки до письма. Передній плавний елемент. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>вісім</i> та цифра 8. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
31	Буква ь . Вправи на підготовку руки до письма. Письмо знака м'якшення. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>вісім</i> та цифра 8. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
32	Буква ь . Вправи на підготовку руки до письма. Письмо знака м'якшення. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>дев'ять</i> та цифра 9. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
33	Звуки [у], [йу], букви Юю . Велика та мала друковані літери Юю. Вправи на підготовку руки до письма. Лівий овал. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>дев'ять</i> та цифра 9. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	
34	Звуки [а], [йа], букви Яя . Велика та мала друковані літери Яя. Вправи на підготовку руки до письма. Передній плавний елемент. Лічба предметів у межах від 1 до 10. Число <i>дев'ять</i> та цифра 9. Вправа на просторову уяву. Вправа на розвиток логічного мислення	